ДЕТСКА ГРАДИНА „ЗОРНИЦА“

гр. Плевен ,обл. Плевен, ж.к “Сторгозия“,е mail:dgzornica_pl@abv.bg, тел.:0879597614

УТВЪРЖДАВАМ:……..
ДИРЕКТОР

СИЛВИЯ ДИЯНОВА

П Р О Г Р А М Н А С И С Т Е М А

НА Д Г „ З О Р Н И Ц А „ ГР. П Л Е В Е Н

УЧЕБНА 2024/2025 ГОДИНА

Утвърдена е със Заповед № РД-08-22 / 16.09. 2024г.

Детската градина е първото стъпало в етапа на развитие на всяко дете. Тя е мястото, където започва образование на детето и където то получава първите грижи, знания, умения и компетентности. Образованието е нещо повече от придобиването само на знания. По време на своя растеж и заниманието със заобикалящата го среда детето се учи как да създава своя представа за света и да се занимава активно с него. Възпитанието и образованието са процес на развитие на личността и помагат на детето да се справя с живота.

Предучилищното образование създава мотивация за учене и така полага основите за учене през целия живот, като осигурява физическото, познавателното, езиковото, духовно-нравственото, социалното, емоционалното и творческото развитие на децата, отчитайки значението на играта в процеса на педагогическото взаимодействие. Предучилищното образование е ефективно средство за превенция на ранното напускане и отпадане от училище, основни причини за които са училищната готовност на децата, равен шанс при постъпване в първи клас и основа за по-нататъшно учене. Предучилищното образование осигурява общуване в различна от семейната среда и положителна нагласа към новата социална роля „ученик“. Предучилищното образование създава условия за цялостно развитие на детската личност и придобиване на съвкупност от компетентности – необходими знания, умения и отношения за успешно преминаване на детето към училищно обучение и дефинирани като очаквани резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по следните образователни направления:

1. Български език и литература
2. Математика
3. Околен свят
4. Изобразително изкуство
5. Музика
6. Конструиране и технологии
7. Физическа култура

Отвореното за публично участие предучилищно образование изисква екипни форми на партниране – групови решения на проблемите при еманципирането на детето в детската градина като съзидател.

Програмната система е цялостна концепция за развитието на детето с подходи и форми на педагогическо взаимодействие, подчинени на обща цел. Програмната система гарантира прилагането на педагогически технологии, структурно подчинени на съвременни подходи.

I. ПОДХОДИ И ФОРМИ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

1. Подходи на педагогическо взаимодействие

За постигане на поставените цели Детска градина „Зорница“ използва:

1.1. Индивидуален подход – съобразно личностните потребности на детето, в съответствие с особеностите, възможностите и нивото на развитие на детето. Процесът на обучение, основан върху общите и индивидуалните особености на децата, гарантира не само успешно усвояване на учебното съдържание, а и тяхното цялостно развитие.

1.2. Психологически подходи

Хуманистичен

Отстоява позициите за хуманно отношение и уважение към детето и неговото

право на социална справедливост, свобода на избора, волята, себеизявата. Основно условие и фактор на позитивно развитие на детето е любовта към него. Хуманистичният подход осигурява емоционален и психичен комфорт на детето. Общуване, в което учителя приятел и партньор, доверено лице, посредник, който действа в интерес на детето, без обаче да иззема самостоятелността и активността му. Общуване наситено с много радост и веселие, с много такт , внимание и грижовност от страна на учителя. Хуманистичният подход предполага съобразяване с индивидуалните особености на детето и неговото право на собствен темп на развитие. Концентриране вниманието на възпитателя върху положителните силни страни на детето и тяхното поощряване, а не върху недостигащите умения, липсващите черти, интереси, отношения. Насочване вниманието на детето към себе си като ценност, подлежаща на защита и уважение

Личностен

В центъра на възпитателната работа стои детето и неговото личностно усъвършенстване. Цялостното изграждане на детската личност предполага развитието както на познавателната, така и на мотивационната, емоционалната и волевата сфери и способностите. Детето е цел и център на възпитанието, а не средство за постигане на други цели. Даването на знания и изграждането на навици не е самоцел, а средство за изграждане на детската личност. Необходимо е да се създават стимулиращи условия за личностна изява и за развитие на личностно значими качества. Целенасочване усилията по отношение на такива важни аспекти на личността като ценностите, идеалите, характера. Развитие интересите на всяко дете и творческите му възможности.

Хуманно – личностен

Личният опит е в основата на субективния опит – основна функция на детската градина е да се осъзнае и систематизира стихийният опит на детето. Възпитаването и обучението на детето се осъществяват чрез съчетаване на вербалните с игрови, нагледни и практически интерактивни техники. Дейността не е цел, а културните компетенции чрез нея като средство придават модерна характеристика на образованието в комплексно интегрираните форми на интеракция на основата на водещата за психичното развитие – игровата. Гарантират се динамичните преходи от ситуации като варианти за мястото и позицията, ролята и статуса на детето в тях. Търсят се индикатори за вътрешната динамика на игра и усвояване, на познание и креативност. Осигурява се само актуализацията на индивидуалността – стабилност, присъединяване и приемане, самоуважение и толерантност.

Дейностен

Детската личност се развива, проявявайки активност и общувайки в дейността и чрез дейността. Предучилищната възраст е сензитивен период за усвояване на редица действия, движения, умения и навици условията на детската градина дейностния подход е подчинен на стратегията за личностния подход.

Компетентностен – Този подход акцентира върху качеството на възпитателно-образователния процес, а не върху количеството на придобитата информация. В резултат от прилагането му детето формира широк набор от компетентности, които биха му помогнали лесно да се приспособява към бързо променящия се и по-сложен свят, в който творчеството, способността да се мисли разностранно, комплексните умения и приспособимостта вече са по-ценни от простия обем от знания.

Комуникативно-експресивен и креативен

Подпомага се индивидуалната експресивност на детето. Разчита се на неформални контакти, желания, идеи. Акцентира се върху креативните прояви в играта, познанието, общуването. Развиват се комуникативни умения, уменията за само представяне и за работа с другите - малки групи и в екип.

Рефлексивен и ценностно-ориентиран

Стимулиране на емоционалната сфера на детето, при което се създава определена нагласа за личностно-значима активност. Рефлексията изисква развитие на самооценка и самоконтрол – саморегулация при решаване на игрови, практически и познавателни задачи. Ученето през целия живот интегрира всички процеси на взаимодействие – формални и неформални, които развиват детската индивидуалност с цел стимулиране на представи, умения и компетенции.

1.3. Педагогически подходи

Емпирико-ситуативен

Осигурява единство на практико-познавателната и преобразуващата дейност на децата, овладяване на конкретни знания и разнообразни умения във връзка с житейската практика на децата; определя педагогическите цели, съобразно реалните условия(ситуацията),потребностите, възможностите и посоката на взаимодействие, отразява необходимостта от включването на предвидени за усвояване знания в определени ситуации.

Научност, адаптивност

Изисква даване на система от достъпни, но научни знания и съответни умения, които се овладяват в условията на целесъобразни ситуации и взаимодействия при спазване на мярката в дозировката.

Ценностно мотивиран

Насочва към стимулиране емоционалната сфера на децата, при което се създава определена нагласа за личностно значима активност.

Възрастов

Продиктуван от необходимостта за освобождаваме от опеката и контрола на възрастния, от увеличаване „Степента на свобода на детската личност.

Информационен

Възрастовите характеристики на децата от предучилищна възраст предполагат организирането на информационното въздействие на 3 равнища:

Възрастен – Дете

Преобладава познавателната информация, организиран в различни активности /двигателна, психическа, социално психическа, творческа/, като се включва и отношението между общуващите

Дете – Дете /между връстници/

Има развиваща функция по посока развитие на самосъзнанието на детето

Усвояване на различни знакови системи

- Основно средство за информация между децата от предучилищна възраст са *речевите операции*. Посредством речта като знакова система, информацията не просто се „движи“ от един субект към друг, а чрез нея детето се ориентира в емоционалното състояние и поведение на другия, въздействия върху него.
- *Невербалните знакови системи* /мимики, жестове, пантомима/ помагат на децата по-пълно да разберат смисловата страна на информацията.
- *Знаковите модели* на предмети, обекти, зависимости и др. са с по-висока степен на абстрактност на информационно въздействие и разпознаването им представлява активен процес на анализ и синтез на предварително усвоена информация
- *Включване на дозирана по теми информация в компютърни програми*

Предизвиква действието на ориентировъчния рефлекс „что такое“, който облекчава непосредственото и емоционално навлизане на детето в етапа на задълбочена умствена активност

Комплексно-интегрален подход

Отразява интегративните тенденции във всички елементи на образователния процес-в целите, в съдържанието, в организацията и методиката на педагогическия

процес. Необходимостта му е обусловена от отказа от дейностите като самостоятелни структури на образователното съдържание, на чието място се създава интегрален образ(картина на света).Обектите в тази картина се групират в така наречените „енциклопедични“ теми. Чрез обединяването на различните
33видове активност се осигурява единство на научното и художественото познание.

Игрови подход

Изискващ включването на играта в педагогическия процес като похват, метод, форма, самостоятелна практика. Спецификата на игровата дейност спомага за ефективното усвояване на знания и умения, поради което в обучението се включват различни видове игрови технологии. При осъществяване на педагогическо взаимодействие учителите използват игровата дейност за постигане на компетентностите по седемте образователни направления (български език и литература; математика; околен свят; изобразително изкуство; музика; конструиране и технологии и физическа култура). Играта е в основата на всички видове форми на взаимодействия през учебното и неучебното време в детската градина.

Диагностичен подход

Изисква периодично изследване на детските знания, умения и качества със специално подготвен за целта инструментариум.-Оптимизиране на педагогическия процес-Цели постигане на максимално високи резултати за дадени конкретни условия на работа при минимално изразходване на сили, време и ресурси.

Глобално образование

Насочено към подпомагане на децата при разбиране на различни гледни точки и култури, знания за планетата, динамиката на смета и човешкия избор.

Системно-структурен

Разбирането за структурата дава представа за съвкупността от връзки между елементите на обекта и уточняване подреждането и последователността на елементите. Системно-структурен подход се прилага при представяне на изучавания обект и трябва да бъде съобразен с възможностите на децата, да се осъществява предимно чрез сетивни средства в условията на нагледно-действено възприемане.

Програмно-целеви

Той определя условията за управление на педагогическия процес като обвързва постигането на целите на възпитателната работа с изработването на програмата, осигуряваща реализирането на вече поставените като цел личностни резултати.

1.4. Хуманно-личностен подход – поставяне на детето в центъра на цялостната дейност, уважение към личността и достойнството на човека. Обучение, основано на личния опит на детето и на стремежа той да бъде систематизиран и непрекъснато обогатяван и разширяван, като се преминава от еталонно възпроизвеждане на представи и отношения към творческо прилагане на придобити умения;

1.5. Ситуационен подход – включване на децата в разнообразни ситуации, които стимулират техните емоционални и познавателни преживявания. Прилагането на ситуационния подход позволява да се проектират педагогически ситуации, които рефлектират върху практиката.

2. Форми на педагогическо взаимодействие

Педагогическото взаимодействие е процес, насочен към постигането на определен очакван резултат, свързан с цялостното развитие на детето. Основни участници в този процес са учителят и детето. Педагогическото взаимодействие в детската градина се организира в:

2.1.Основна форма на педагогическо взаимодействие е: педагогическата ситуация,

която протича под формата на игра и се организира само в учебното време. Педагогическа ситуация, която протича предимно под формата на игра, при зачитане на потребностите и интересите на децата. Чрез нея се интегрират процесите на възпитание и обучение, съобразени с играта и личния предметно-практически опит на детето в групата. Използва се при реализиране на образователните направления.

2.2. Допълнителна форма на педагогическо взаимодействие са: сутрешно раздвижване, Утринна приказка, дейност по избор, индивидуална работа, творчески игри, занимания по интереси, празници, развлечения, състезания, излети, викторини, подвижни и спортно-подготвителни игри. Организират се с цел надграждане представите, уменията и отношенията на децата, ежедневно по преценка на учителя в съответствие с интересите и потребностите на децата и са свързани с цялостната организация на деня в детската група. Чрез тях се разширяват и усъвършенстват отделни компетентности, които допринасят за личностното развитие и за разнообразяване на живота на детето. Организират се както в учебното време, извън времето за провеждане на педагогическите ситуации, така и в неучебното време. В учебно време биват : Самостоятелни дейности по избор на детето, в зависимост от условията в групата; Дейности, организирани от детския учител – различни видове игри, състезания, конкурси, екскурзия, спортни празници, тържества, развлечения и пр. В неучебно време допълнителните форми се реализират в три направления: клуб „ Творчество“- създаване на условия за изразяване на децата чрез усвоени умения и словесна, изобразителна, приложна, музикална, танцова дейност; „ Аз и света“ – формиране на представи за жизнено важни социални сфери и общочовешки ценности, разпознаване дейността на различни институции, традиции и празници, получаване на ориентири в глобалните и регионални процеси и изграждане на отговорно поведение, творчески игри за пресъздаване на взаимодействия и взаимоотношения в заобикалящата действителност; „ Да учим чрез игра“ – разширяване и усъвършенстване на отделни компетентности в игрови условия.

II. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

ОБРАЗОВАТЕЛНО НАПРАВЛЕНИЕ	I група	II група	III група	IV група
	(15 – 20 мин.)	(15 – 20 мин.)	(20 – 30 мин.)	(20 – 30 мин.)
	Брой ПС	Брой ПС	Брой ПС	Брой ПС
1. Български език и литература	1 +1 ДФПВ	2	3	3 + 1 ДФПВ
2. Математика	1	1	2	3
3. Околен свят	1	2	2	2
4. Изобразително изкуство	2	2	2	2
5. Музика	2	2	2	2
6. Конструиране и технологии	1	1	2	2
7. Физическа култура	3	3 + ДФПВ	3	3
Минимален общ брой педагогически ситуации	**11**	**13**	**15**	**17**
Целодневна организация	**12**	**14**	**16**	**18**

СЕДМИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ФОРМИТЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ (ОСНОВНИ И ДОПЪЛНИТЕЛНИ)

I. Първа възрастова група (3 – 4 г.)

Форми Времетраене	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
7.00 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
9.00 – 9.10 ДФ	Педагогическа практика „ Утринна приказка“ Адаптационен модел				
9.30 – 9.45 ПС	Околен свят	Конструиране и технологии	Математика	Български език	Изобразително изкуство
9.45 – 10.00	(подвижни	Музика	(подвижни	Музика	(подвижни

ДФ/ ПС	игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)		игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)		игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)
10.00 – 10.20	Подкрепителна закуска - плод				
10.20 – 12.00 ДФ	(дейност по избор, игри на открито, разходки, закалителни процедури и др.)				
12.00 – 12.30	Обяд				
12.30 - 15.30	Следобеден сън (следобедна почивка)				
15.30 – 15.45 ДФ	(подвижни игри)				
15.45 – 16.00	Следобедна подкрепителна закуска				
16.00 – 16.30 ПС/ДФ	Физическа култура	ДФПВ БЕЛ	Физическа култура	Изобразителн о изкуство	Физическа култура
16.30 – 19.00 ДФ	(игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, дейности по избор и др.)				

Методи за **проследяване на постиженията**: педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

2. Втора възрастова група (4 – 5 г.) – целодневна организация

Форми Времетраене	**Понеделник**	**Вторник**	**Сряда**	**Четвъртък**	**Петък**
7.00 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
9.00 – 9.15 ДФ	Педагогическа практика „ Утринна приказка“ Целеполагащ модел				
9.15 – 9.30 ПС	Околен свят	Български език	Изобразително изкуство	Български език	Конструиране и технологии
9.45 – 10.00 ПС/ ДФ	Математика	Музика	БФПВ ФК	Музика	Музика
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска - плод				

10.30 – 12.00 ДФ	(дейност по избор, игри на открито, разходки, закалителни процедури и др.)				
12.00 – 12.30	Обяд				
12,30 – 15,30	Следобеден сън (следобедна почивка)				
15.30 – 15.45 ДФ	(подвижни игри)				
15,45 – 16.00	Следобедна подкрепителна закуска				
16.00 – 16.30 ПС	Физическа култура	Околен свят	Физическа култура	Изобразително изкуство	Физическа култура
16.30-19.00 ДФ	(игри, разходки, наблюдения, творчески дейности, ателиета и др.)				

Методи за проследяване на постиженията: педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

3. Трета възрастова група (5 – 6 г.)

Форми Времетраене	**Понеделник**	**Вторник**	**Сряда**	**Четвъртък**	**Петък**
7.00 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
9.00 – 9.15 ДФ	Педагогическа практика „Утринна приказка“, Трансформиращ модел				
9.15 – 9.45 ПС	Околен свят	Математика	Конструиране и технологии	Български език	Изобразително изкуство
9.45 – 10.15 ПС	Български език	Музика	Физическа култура	Музика	Физическа култура
10.15 – 10.30 ДФ	Подкрепителна закуска - плод				
10.30 – 11.00	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)	Физическа култура	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и др.)

			др.)		
11.00 – 12.30 ДФ	(игри, разходки, наблюдения на открито, дейности по ателиета и др.)				
12.30 – 13.00	Обяд				
13.00 – 15.00	Следобедна почивка (следобеден сън)				
15.00 – 15.15 ДФ	(подвижни игри)				
15.15 – 15.30	Следобедна подкрепителна закуска				
15.30 – 16.00 ПС	Изобразително изкуство	Конструиране и техн.	Математика	Околен свят	Българки език и лит.
16.00 – 19.00 ДФ	(творчески игри, игри с правила, дейност по ателиета, разходки и др.)				

Методи за проследяване на постиженията: педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

4. Четвърта възрастова група (6 – 7 г.)

Форми Времетраене	**Понеделник**	**Вторник**	**Сряда**	**Четвъртък**	**Петък**
7.00 – 8.30 ДФ	Прием на децата (сутрешно раздвижване, дейност по избор, индивидуална работа и др.)				
8.30 - 9.00 ДФ	Закуска (разговори, игри, ритуали, поздрав и др.)				
9.00 – 9.30 ПС	Околен свят	Музика	Български език	Околен свят	Български език
9.30 – 9.45 ПС	Български език	Математика	Конструиране и технологии	Музика	Изобразително изкуство
	(игри и др.)				
10.00 – 10.30	Подкрепителна закуска - плод				
10.30 – 11.00 ПС/ ДФ	Физическа култура	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси	Физическа култура	Математика	(подвижни игри, творчески игри, занимания по интереси и

		и др.)			др.)
11.00 – 12.30 ДФ	(игри, разходки, наблюдения на открито, дейности по ателиета, експерименти и др.)				
12.30 – 13.00	Обяд				
13.00 – 15.00	Следобедна почивка (следобеден сън)				
15.00 – 15.15 ДФ	(подвижни игри)				
15.15 – 15.30	Следобедна подкрепителна закуска				
15.30 – 16.00 ПС	Изобразително изкуство	Конструиране и техн.	Математика	ДФПВ БЕЛ	Физическа култура
16.00 – 19.00 ДФ	(творчески игри, игри с правила, дейност по ателиета, разходки, проектни дейности и др.)				

Методи за проследяване на постиженията: педагогическо наблюдение, разговор, снемане на физическа дееспособност (по определени критерий и показатели), беседа.

Разпределение на допълнителните форми на педагогическо взаимодействие в неучебно време

Група	Понеделник	Вторник	Сряда	Четвъртък	Петък
първа	1.Утринна гимнастика 2. Аз и света	1. Утринна гимнастика 2. Да учим чрез игра	1. Утринна гимнастика 2. Аз и света	1. Утринна гимнастика 2. Клуб „Творчество“	1. Утринна гимнастика 2. Да учим чрез игра
втора	1. Утринна гимнастика 2. Клуб „Творчество“	1. Утринна гимнастика 2. Аз и света	1. Утринна гимнастика 2. Да учим чрез игра	1. Утринна гимнастика 2. Аз и света	1. Утринна гимнастика 2. Да учим чрез игра
трета	1. Утринна гимнастика 2. Да учим чрез игра	1. Утринна гимнастика 2. Аз и света	1. Утринна гимнастика 2. Да учим чрез игра	1. Утринна гимнастика 2. Клуб „Творчество“	1. Утринна гимнастика 2. Аз и света
четвърта	1. Утринна гимнастика 2. Да учим чрез игра	1. Утринна гимнастика 2. Клуб „Творчество“	1. Утринна гимнастика 2. Да учим чрез игра	1. Утринна гимнастика 2. Клуб „Творчество“	1. Утринна гимнастика 2. Аз и света

Допълнителни модули на обучение по ДОС –гражданско, здравно, екологично, интеркултурно и безопасност на движението по пътищата.

МОДУЛ „ ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ“

Цел на обучението: Формиране на гражданско съзнание и добродетели ще се осъществява чрез подходящи интеграционни връзки в обучението по образователните направления:

1. Основни форми на педагогическо взаимодействие:

•педагогическа ситуация;

Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:-празници; развлечения; игри –театрализирани, сюжетно-ролеви, игри-драматизации, дидактични игри, подвижни игри, ситуационни упражнения; посещение на паметници , свързани с историята на населеното място/гр. .Плевен –Панорама „Плевенска Епопея 1877“, параклис –мавзолей „Св. Георги Победоносец“, къща-музей „Цар Освободител Александър II“ , регионален исторически музей; посещение на театрална постановка; участие в дни на Безопасното движение; наблюдения; излети;

•допълнителни дейности финансирани от родителите;

Гражданско образование			
Област на компетентност	**Възрастова група**	**Форма на педагогическо взаимодействие**	**Очаквани резултати**
Междуличностни отношения	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри – дидактични, театрализирани , етюди; Развлечения;	Изразяване на привързаност към семейството. Проявяване на обич и загриженост към близки. Емоционална реакция при среща с роднини близки. Сътрудничи с връстници при съвместни дейности.
Социална среда	Трета и четвърта възрастови групи	Отбелязване на националните празници чрез обучаващи и познавателни ситуации ;Издигане на националния символ – знамето;	Възприемане на начини на отбелязва-не на официален празник. Емоционално реагиране на празничната атмосфера.

Демократично гражданство	Четвърта група	Педагогическа ситуация; Посещение на музеи ;	Разграничава понятията „гражданин на Република България“ и „жител на град Плевен“
Идентичност и различия в обществото	Четвърта група	Педагогическа ситуация; Посещение на Панорама и Мавзолей в гр. Плевен	Съумява да се идентифицира по националност.
Социална политика, справедливост и солидарност	Трета и четвърта възрастови групи	Педагогическа ситуация; Игри – дидактични, театрализирани , етюди; Посещение на театрална постановка; Развлечения	Осъзнаване на собствените си постъпки и резултатите от тях. Свързва ги с определени норми на поведение и правила. Емоционално отношение към поведенчески прояви.

МОДУЛ „ ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Цел на обучението:

Развитие на умения за изграждане и поддържане на на здравословен начин на живот и формиране на поведение, благоприятно за здравето.

1. Основни форми на педагогическо взаимодействие:
- педагогическа ситуация;

2. Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:
- посещения на значими за здравето сгради –поликлиника, лекарски кабинет, зъболекарски кабинет; развлечения; игри – тетрализирани, сюжетно-ролеви, игри-драматизации, дидактични игри, подвижни игри, ситуационни упражнения; посещение на театрална поставка наблюдения; излети; европейска схема за предлагане на плодове в училищата и детските градини, финансирана от ДФ "Земеделие"; образователни филми; художествена литература;

Здравно образование			
Област на компетентност	**Възрастова група**	**Форма на педагогическо взаимодействие**	**Очаквани резултат**
Психично здраве и личностно развитие	трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Развлечения;	Разбира и осъзнава собствената си идентичност и тази н другите хора
Физическо развитие и	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации;	Разпознава и назовав частите на човешкото

дееспособност		Игри –дидактични, театрализирани, етюди; Подвижни игри;Излет; Спортен празник;	тяло.Има положителноотношение към различните прояви на двигателна активност.
Безопасност и първа помощ	втора, трета и четвърта възрастова група	Обучаващи и познавателни ситуации Дидактични игри ;Посещение на лекарски кабинет; Образователни филми	Назовава предмети, дейности и поведение опасни в обкръжаващата ги среда - пожароопасни и електрически уреди, остри предмети.Знае единния телефонен номер 112 при различни спешни състояния
Лична хигиена	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Дидактични игри; Посещение на зъболекарски кабинет; Образователни филми;	Запознава се с основни хигиенни навици.Спазва основните хигиенни навици и осъзнава тяхното значение за доброто здраве
Хранене	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации;Игри – дидактични, театрализирани, етюди;Европейска схема за предлагане на плодове в училищата и детските градини	Осъзнава значението на храната за човешкото тяло.Разграничава полезните и вредни храни.

МОДУЛ „ЕКОЛОГИЧНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Цел на обучението: Формиране на екологична култура и съзнание, което се осъществява чрез опознаване на природо-социалното единство.

1.Основни форми на педагогическо взаимодействие:

педагогическа ситуация

2.Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:

-наблюдения на природни и сезонни промени, природни явления; практически ситуации –извършване на елементарни опити с вода, въздух, почва, растения; развлечения; игри – театрализирани, сюжетно-ролеви, игри-драматизации, дидактични игри, подвижни игри, ситуационни упражнения; посещение на театрална поставка; наблюдения; излети; образователни филми; художествена литература;

Екологично образование			
Област на компетентност	**Възрастова група**	**Форма на педагогическо взаимодействие**	**Очаквани резултати**

Енергия и климат	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Наблюдения на сезонни промени и природни явления; Излети;	Наблюдава, разпознава и описва кратко сезонни и природни промени и явления.
Общество и околна среда	Трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Подходяща художествена литература;	Знае правила и начини за опазване на околната среда и намаляване вредните за нея дейности.
Биологично разнообразие	II-ра група и Трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри – дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Подходяща художествена литература; Наблюдения; Ситуации по програмата	Осъзнава многообразието от животински и растителни видове. Разбира значението от съвкупността на жизнените фактори за живота на човека, растенията и животните
Вода, почва, въздух	Трета и четвърта възрастови групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Наблюдения; Ситуации по програмата Практическа дейност – елементарни	Разбира значението на водата, почвата и въздуха за живота на растенията, животните и човека чрез провеждане на елементарни практически опити.

		опити с вода, въздух, почва;	
Потребление и отпадъци	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Образователни филми; Наблюдения; Ситуационни упражнения;	Научава правила и практически умения за опазване на околната среда.

МОДУЛ „ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ“

Цел на обучението: Усвояване на знания за културните идентичности и възпитаване в общочовешки ценности и толерантност към други общности.

1.Основни форми на педагогическо взаимодействие:

педагогическа ситуация

2.Допълнителни форми на педагогическо взаимодействие:

-отбелязване на национални и други общочовешки празници; игри –театрализирани, сюжетно-ролеви, игри-драматизации, дидактични игри, подвижни игри, ситуационни упражнения; посещение на театрална поставка; наблюдения; излети; образователни филми; художествена литература; развлечения; допълнителни дейности финансирани от родителите; съвместни дейности с родители;

Интеркултурно образование			
Област на компетентност	**Възрастова група**	**Форма на педагогическо взаимодействие**	**Очаквани резултати**
Културни идентичности	Всички групи	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	Възприемане на начини на отбелязване на национални и общочовешки празници. Разпознава елементите на празничната среда. Емоционално преживява празничната атмосфера с връстниците и със семейството.
Културна осъзнатост	Трета и четвърта	Обучаващи и познавателни	Разграничава норми на поведение в битова и

	възрастови групи	ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници	празнична среда. Преживява значимостта на различни традиции чрез обучаващи ситуации и различни игри и развлечения.
Културни различия, толерантност и конструктивни взаимодействия	Четвърта група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	Проявява толерантност към културни различия. Разпознава някои от националните символи – знамето на Република България.
Интеркултурно образование и права на човека	Четвърта група	Обучаващи и познавателни ситуации; Игри–дидактични, театрализирани, етюди; Отбелязване на национални и други празници; Подходяща художествена литература;	Има конкретни представи за начини на общуване със връстниците си

Когато поради извънредни обстоятелства присъствието във формите на педагогическо взаимодействие в детската градина е преустановено фактически или с акт на компетентен орган, след заповед на министъра на образованието и науката педагогическото взаимодействие в детската градина се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии и с участието на родителите.

Когато поради извънредни обстоятелства присъствието във формите на педагогическо взаимодействие е преустановено фактически или с акт на компетентен орган за отделна група/отделни групи, педагогическото взаимодействие за периода на преустановяването след заповед на директора на детска градина се осъществява, доколкото и ако е възможно, от разстояние в електронна среда чрез използване на средствата на информационните и комуникационните технологии и с участието на родителите. Директорът на детската градина уведомява незабавно началника на РУО за преустановяването, за причините за това, както и за преминаването към педагогическо

взаимодействие от разстояние в електронна среда.

Педагогическото взаимодействие от разстояние в електронна среда подпомага придобиването на компетентностите по чл. 28, ал. 2 от Наредба № 5 за предучилищното образование, като използваните ресурси се избират от педагогическите специалисти в съответствие с възрастта на децата.

- Общуването и взаимодействието ще бъде пряко със семейството / родителите на децата/.
- Обучителният процес в детската градина не се осъществява, а учителите подпомагат децата за придобиване на умения чрез работа с родителите през платформи, приложения, електронна поща или по друг подходящ начин- Скайп, Вайбър, Месинджър, както и с възможностите на социалните мрежи- затворените групи на възрастовите групи. За целта предоставят разработени материали, видеа, аудиофайлове и др., с помощта на които чрез игрови ситуации в къщи децата да развиват логическото мислене, да комуникират, да творят и да поддържат физическа активност.
- Педагогическите специалисти могат да правят разяснения, да отправят препоръки, да дават отговори на родителски въпроси, да споделят идеи за конструктивна, изобразителна и приложна работа, да насочват към дидактични игри, образователни ресурси и допълнителни източници на информация.
- По време на неприсъствената онлайн работа педагогическите специалисти не спазват и не се съобразяват с тематичните разпределения на възрастовите групи.
- Цялото взаимодействие да е проекто -базирано, с практическа насоченост и чрез нея децата ще усвояват знания за живота, развитие на фината двигателна моторика, развиване на речника-като слушат повече и др. чрез творчеството и креативността на учителите.
- Когато в процеса на взаимодействие се използват електронни устройства, не се работи с децата пред екран. Това е възможно само за деца в задължителното предучилищно образование и след изрично заявено желание от страна на родителите, като престоят на децата пред екрана да не надхвърля 20-30 минути дневно.
- Обратната връзка по изпълнение на различните дейности няма задължителен характер и е по желание на родителите, които могат да споделят продукти от дейността на децата, отговори на задачи, впечатления и др.
- Необходимостта от заместващи занимания и конкретният начин за поддържане на процеса на взаимодействие с децата в предучилищното образование са по преценка на детската градина при отчитане на интернет свързаността, наличните ресурси и техника, както и дигиталните умения на участниците.
- Провеждането на взаимодействие от разстояние/ неприсъствена форма/ в ДГ „ Зорница“ ,ще се осъществява съгласно утвърден от директора на детското заведение график за работа на педагогическите специалисти и ДОКЛАД – СПРАВКА за проведено взаимодействие от разстояние разписан за 6 часов работен ден .
- Проследяването на постиженията от осъщественото педагогическо взаимодействие от разстояние в електронна среда се извършва чрез наблюдение от страна на педагогическите специалисти и чрез обсъждане с родителите.

МОДУЛ „ БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО ПО ПЪТИЩАТА“

Цел на обучението : Създаване на кадрови и материални условия в ДГ „Зорница“ за ефективно възпитание и обучение на по „Безопасност на движението по пътищата „Разпределение на педагогическите форми на взаимодействие по възрастови групи са

посочени в плана за обучение по БДП за учебната 2023/2024година.
Обучението по БДП в детската градина се осъществява задължително във всички групи в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Обучението по БДП може да се осъществява интегрирано по различните образователни направления или в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие. Педагогическата ситуация е основна форма на взаимодействие, при превес на играта като основна дейност в тази възраст. Съгласно одобрено от министъра на образованието и науката учебно съдържание по тематична област „Безопасност на движението по пътищата“ в детската градина се провеждат педагогически ситуации за възпитание и обучение по БДП с минимален годишен брой съответно за:
-първа възрастова група – 5;
-втора възрастова група – 5;
-трета възрастова група – 6;
-четвърта възрастова група – 7.
Продължителността на педагогическите ситуации по БДП е: 10-15 минути за първа и втора възрастови групи; 20-30 минути – за трета и четвърта подготвителни групи.

III. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ЗА ВСЯКА ВЪЗРАСТОВА ГРУПА

Съобразно седмичното разписание по групи, учителите сами изработват тематично разпределение по месеци и седмици по отделните образователни направления, определят темите за постигане на отделните компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата. Учителите на групи сами определят методите на педагогическо взаимодействие, съобразно интересите на децата и спецификата на образователната среда.
Тематично разпределение за първа група – Приложение № 1
Тематично разпределение за втора група – Приложение № 2
Тематично разпределение за трета група – Приложение № 3
Тематично разпределение за четвърта група – Приложение № 4
Тематично разпределение музика – Приложение № 5
Тематично разпределение яслени групи – Приложение № 6

IV. ИНОВАТИВЕН МОДЕЛ НА ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ НА ДГ„ЗОРНИЦА“ – ПЛЕВЕН прилагане на ПП „УТРИННА ПРИКАЗКА“

Прилагането на иновативни елементи на педагогическо взаимодействие в детската градина е възможност за надграждане на предвидените в държавния образователен стандарт за предучилищно образование очаквани резултати и реализирането на дейности, планирани и оценени като ефективни от педагогическите специалисти. Недостатъчното стимулиране на човешките взаимодействия се свързват с по ниски обучителни постижения, което на свой ред води до намаляване постиженията на детето в живота, и като резултат е неуспешното му поведение в обществото. Инвестирането в образование от ранна детска възраст има висока икономическа стойност и води до формиране на добри навици и социални умения за децата.

Адаптационен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за съвместна работа на учители и представители на семейната общност в периода на постъпване на децата в първа възрастова група на детската градина

В първа възрастова група по време на адаптационния период на 3 годишните деца, прилагането на педагогическата практика Утринна приказка, отразява дейността, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност да започват всеки ден заедно с четене на подходяща приказка, за успешна и плавна адаптация и преход от семейната среда към детската градина.

В първа възрастова група педагогическата практика „Утринна приказка“ дава възможност на представителите на семейната общност да са заедно с децата си в началото на деня, да взаимодействат с тях и с техните учители, да отвръщат с емпатия и разбиране на детския плач. Да им помогнат подкрепени от специалисти в една сигурна и безопасна среда, те сами да се справят по най-добрият възможен начин с бурята от емоции и страхове в сърцата им. Денят започва с участието на представител на семейната общност, който чете достъпна и подходяща приказка за тригодишните деца в рамките на от 5 до 7 минути в началото на деня.

Преходът от първичната към вторичната социализация в периода на предучилищното детство най-често се свързва с постъпването на детето в детската градина. Основните преживявания, които съпровождат детето при осъществяване на този преход, са страх и тревога. Тези негативни емоции и чувства са по-силно изразени при деца, които до момента не са напускали дома си и не са посещавали детска ясла. Предпоставка за емоционалната адаптация и подкрепа на детето при постъпването в детската градина е изграждането на подкрепяща, позитивна, интерактивна, мултикултурна и безопасна образователна среда в занималнята, която среда, да се изгражда постепенно и всекидневно да се допълва и обогатява съвместно с детето и семейството. Всекидневно ефективно сътрудничество и комуникация с представителите на семейната общност.

За да може образователното пространство да е приемствено и да наподоби част от семейната среда, на първата родителска среща с представителите на семейната общност обръщаме специално внимание на занималнята, в която ще бъдат приети децата, показваме оформен „Кът на моето семейство“, където всяко дете може да донесе любим предмет или вещ от дома си, за да не се прекъсва връзката със семейната среда, насочваме вниманието към табло „Това сме ние“, където всяко дете ще донесе своя

снимка, за да покаже своята принадлежност и съпричастност към общността в групата. Обсъждаме с представителите на семейството, как заедно да се изгражда образователната среда и какви са очакванията на образователната институция за организацията и управлението на тази среда.

Сигурната, безопасна, подкрепяща и учеща образователна среда се базира на загриженост, общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща се общност. В основата на чиято реализация стой ролята на педагогическия специалист.

Децата се научават да проявяват загриженост към себе си и към другите, когато виждат, че техните близки и учители са съпричастни към първите им опити за принадлежност. Изграждат силни, положителни страни при изживяване на успехи в ежедневните си дейности, което намалява чувството на страх и безпокойство.

Умението да се общува е ключът за успешното приобщаване в групата. Като развиват уменията си за общуване, децата поемат инициативата и са мотивирани да постигат определени цели. Стимулирайки децата да търсят прилики и разлики в дейностите, в които участват, и да свързват новата информация със стария опит води до получаване на знания и способност да се създават връзки между различните дейности.

Всяка занималня е потенциална среда за проява на загриженост и внимание, за учене чрез игра, за разрешаване на проблеми и за експериментиране. Съвместната работа на учители и родители базирана на интересите на децата води до установяване на контакти между тях и изграждане на ново отношение. Отношение на принадлежност към дадена общност, и усещането да си полезен за останалите.

Учителят изграждайки образователното пространство върху факторите загриженост, активно общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща общност създава условия на децата да се чувстват спокойни, уверени и учещи чрез игра.

Сътрудничеството на учителя-родителя и детето започва още при записването в детската градина, когато се формира първоначалната представа за семейството, събира се информация, установяват се интересите на децата, очакванията на семейството от образователната институция и обратно. Дискутират се нагласите за сътрудничество, страховете на родителите и се правят заявки как заедно да ги преодоляват. Образователната институция представя възможността представителите на семейната общност, да се включват в реализиране на определени дейности в групата на детето си. Да се включат в „Утринна приказка“.

Тъй като сътрудничеството обхваща един по-дълъг времеви период на взаимодействие предполага участниците да се опознаят. На първата родителска среща от

една страна образователната институция представя своята образователна политика, своята мисия, визия, глобална цел и ценност, които ще реализира през следващите години. Програмната система, по която се работи. Предоставя възможността за изготвяне на график, в който родителите се записват за включване в съвместни дейности в началото на деня. Обсъжда и предлага подписването на „Споразумение за сътрудничество“ между заинтересованите страни. Където екипа на образователната институция изразява голямото си желание да си сътрудничи с членове на семейната общност относно успешната адаптация на децата им към новата среда и усъвършенстване на взаимодействието помежду им.

Четенето на приказка от представител на семейството в началото на деня е важно дидактично средство за адаптацията на детето, както в когнитивен и социален, така и в емоционален аспект. „Утринната приказка“ превръща ежедневните взаимодействия на децата във възможност да преодоляват несигурността и страховете си и да научават повече за човешките взаимоотношения. Ежедневния допир до приключенията на приказните герои в образователната среда в детската градина, ангажира емоционално детето и стимулира мисленето и въображението. Педагогическата практика „Утринна приказка“ дава възможност за индивидуализация на образователния процес, за съчетаване на познание с практически знания, за постигане на по-голяма активност от децата и стимулиране на умението за общуване. Самата педагогическа практика „Утринна приказка“ в занималнята е интерактивна дейност, в която може да вземе участие всеки представител на семейната общност и да бъде съпричастен с дейността на децата в групата.

Целеполагащ психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с 4-5 годишните деца в детската градина

Във втора възрастова група прилагането на Педагогическата практика „Утринна приказка“ позволява на учителите да интегрират централната идея на прочетената или разказаната приказка във всички образователни направления предвидени за деня.

Във втора възрастова група педагогическата практика „Утринна приказка“ е работата на учителя с 4-годишното дете за осигуряване допълнителни възможности на детската личност да развива пълния си потенциал. Той е „акумулирал“ всички постигнати резултати на модела „Утринна приказка“ по време на адаптационния период на 3 годишните деца, и отразява идеята учителите, педагогическите специалисти и представителите на семейната общност да извършват определени планирани дейности

заедно. В същото време поема в нова траектория за развитие на „Утринна приказка“, която може да се разпознае като целеполагаща на интердисциплинарния подход, включващ в себе си междупредметни връзки или н. нар. тематичното обучение в програмната система. Целеполагането при провеждане „Утринна приказка“ е базирано на предварителен тематичен избор на приказките, които да създават условия за трансформация за целеполагащ преход към последващи запланувани дейности. Вариативност на тематичния избор на приказки е тематично обвързан с овладяването на знания, умения и компетентности по различните образователни направления, като се създават възможности за изразяване на личностната си позиция и се предоставя избор в кой момент и до каква степен детето да участва. Цялото или част от съдържанието на избраната приказка се визуализира чрез различни дигитални устройства, драматизирана и музикален съпровод. В процеса на споделеното четене се използват предварително изработени от децата подходящи рисунки или модели. В процеса на споделеното четене се създават и условия за откриване на индивидуалните детски способности и тяхното развитие. Създават се условия за словесна импровизация /диалог между двама герои, изпълнена от педагога или от децата; диалог по картина с доразвиване на сюжета. Предложената приказка от предходния ден може да се доразвие в следващите дни като намери израз в последващи дейности, свързани с новите задачи за деня. Яснота за глобалните задачи за деня по отделните образователни направления и ядра по учебния план и трансформацията им. Предварителен идеен вариант за тематично обучение и прилагане на образователните стратегии на преподаване. Предварителна подготовка за тематичните приказки, материали и ресурси. Комбинативност и съчетаването на алтернативните форми, по време на педагогическото взаимодействие. Събиране на факти за различните етапи при реализацията на поставените целеполагащи задачи и ефекта от тематичното обучение за седмицата, със специален фокус участието на всяко дете и анализ на пропуските. Развитие на хоризонталната и вертикална образователна среда, която да пресъздава творческа атмосфера.

Педагогическа практика „Утринна приказка”

Трансформиращ психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с деца от трета възрастова група в детската градина

В трета възрастова група Трансформиращият модел на педагогическата практика

Утринна приказка има за цел да надгради всички постигнати резултати на предишните два модела на практиката Адаптационен в първа група и Целеполагащ във втора група, както и да даде нова траектория за развитието и. Идеята за ролята на трансформацията ще бъде развита допълнително, като използване на т.нар. „трансформиращ преразказ“, който е в основата на дейността и взаимодействието на учителя и децата.

Налице са няколко тенденции за работа на учителя с деца. Обучението на детето в областта на неговото познавателно, социално и емоционално развитие да се провежда по всяко време и навсякъде в занималнята, като се използва големия ресурс на трансформиращото взаимодействие за овладяване на практически и теоретични знания и умения в процеса на игровия механизъм. Обучението на детето да се провежда по-индивидуализирано с оглед развитие на неговия потенциал. Обучението да се провежда в условия на повече „делегиране на инициативността и предприемчивостта“ на детето да прилага своите знания и умения за изпълнение на поставени творчески задачи. Така, още от предучилищна възраст, то ще може да практикува своите формирани знания и умения, които ще ги усъвършенства във времето. В трета възрастова група акцента се поставя върху формирането на умения за конструктивно слушане и разбиране на текст, а след това да се преразказва със свои думи. В този период се формира културна компетентност и умения за изразяване, умения за обмисляне на разказваното, за използване на езиковите средства на художествената реч.

Методиката на провеждане на трансформиращия психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за работа на учителя с децата включва 5 основни етапа, като всеки от тях се провежда в определени дни от седмицата а работата е върху една приказка за седмица.

Понеделник - Изразителен прочит на приказката от учителя, при който ясно интонационно се отделя диалога на действащите лица. Уводна беседа – уточняващи въпроси, с които се предизвиква интерес в детето към съдържанието на приказката, осигуряващи правилното възприемане и разбиране.

Вторник - Изразителен прочит на приказката, при който ясно интонационно се отделя диалога на действащите лица. Беседа върху съдържанието и формата на приказката – уточняващи въпроси за уточняване последователността на събитията и действията на героите и активизиране на активния речник, задаване на въпроси върху съдържанието. Беседата включва обяснение на думи или изрази, хорово повторение на дума или израз, за да се запомни и употребява, разглеждане на илюстрации към приказката, четене на откъси от текста на приказката от учителя.

Сряда - Слушане на образец-преразказ от учителя.

Четвъртък - Съвместен преразказ на учителя – дете

Петък - Самостоятелен преразказ от дете, подсказване на дума или фраза от учителя, за да се избегнат дълги паузи ако детето е забравило съдържанието; поощрение с усмивка, кимане с глава и кратки думи.

Основните изисквания към създавания от детето трансформиращия преразказ са:

- съдържанието на художествения текст да се пресъздава вярно, изчерпателно и в съответствие с развитието на действието като не се допускат моменти с коментарен характер;
- да се преразказва като се спазва логиката в развитието на действието без да се пропускат и разместват епизоди, без да се допускат извънконтекстови асоциации, без да се вмъкват нови епизоди или моменти в случката;
- да се изразява несвидетелско отношение към разказаното от автора при преразказването от детето;
- да се използват правилно думите ориентири от художествения текст, логическите опори наред с думите от лексикалния запас на детето;
- да се изгражда преразказът образно, въздействащо, точно и езиково адекватно;
- пряката реч, употребена в художествения текст, да се трансформира в непряка;
- да се преразказва в подходящо глаголно време (сегашно историческо време) и в съответните му спомагателни глаголни времена и наклонения
- да се следи за придържане към предварително уточнен план за преразказване; за пълнота, съдържателност и плътност на преразказа;
- да разказват самостоятелно без прекъсване с въпроси от страна на учителя;

Предварителното задълбочено възприемане и осмисляне на художествения текст води до репродуктивна дейност и възпроизвеждане на конкретното образно съдържание, на логиката в развитието на действието, подпомага осмислянето на спецификата на езика и стила на автора, откриването на логическите опори в текста, проява на творчество от страна на детето, като включва и думи от собствения си речник. Пресъздаването на съдържанието и сюжета на приказка активизира репродуктивното мислене и пресъздаващото въображение при децата. Детето, преразказвайки, изминава пътя, набелязан от автора и спазва поставените ориентири, което съдейства за задълбочаване възприемането на приказката. От равнището на езиковата култура и богатството на лексикалния му запас зависи използването на точните думи синоними и

достигане до авторовото послание. Проявата на творчество и лексикалният подбор показват степента на задълбоченост при възприемане на художествения текст, овладяване на логическата последователност и богатството от образи. Важно е детето-разказвач да умее да акцентира върху главното, да отстранява подробностите, да разказва увлекателно, живо и емоционално. Често използван методически похват е образецът – преразказ, който е предварително обмислен и подготвен от учителя. Учителят не дава указания как да бъде изпълнена задачата и детето самостоятелно копира образеца, подражавайки. Учителят дава точни указания как да се изпълни задачата, детето осъзнато възприема образеца. Увеличава се ролята на детската самостоятелност като се прави анализ на задачата още в началото, без даване на точен образец.

Чрез трансформиращия преразказ се постига усъвършенстване умението на детето да общува с автора на приказката, защото за да изгради преразказа си проследява още веднъж логическата последователност, редуването на събитията, докосва се до художествената образност на творбата, опитва се да я пресъздаде да състави план на преразказа. Формиране на познавателните, социално-емоционалните и граждански компетентности на детето (изпълнява различни роли в общуването с учителя и с другите деца– на слушащ и на говорещ). Усъвършенстване на звуковата култура на речта и активизиране на речника. Разширяване на речниковия запас на детето като усвоява нови думи. Формиране на интерес и внимание към формите на езика. Усвояване на езикови знания, комуникативни умения и речеви отношения в процеса на употреба на свързана реч, използване на речников запас, използване на граматически правилна реч и работа за звукова култура, както и на възприемане и пресъздаване на литературно произведение.

ПИЛОТИРАНЕ ИНОВАТИВЕН МОДЕЛ НА ПЕДАГОГИЧЕСКА ПРАКТИКА „УТРИННА ИСТОРИЯ”

Дейностен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за съвместна работа на педагогически и медицински специалисти в детската ясла

Новата парадигма за професионални компетенции на специалистите по ранно детско развитие налага те да имат и демонстрират основен набор от знания, умения, ценности и предразположения, за да насърчават ефективно развитието, ученето и благосъстоянието на всички малки деца. Този набор от знания, умения ценности и предразположения е **ПП „УТРИННА ИСТОРИЯ”.**

Цел: Усъвършенстване на образователните програми за деца от ранна възраст по посока личностно ориентиран модел, и създаващи възможности за тяхното

ефективно прилагане в по-широк възрастов диапазон (през ранното детство).

Задачи:

1.Създаване на условия за ефективна адаптация към нова социална среда и оптимална приемственост на децата при реализиране на възпитателно-образователните цели през ранното детство;

2.Преосмисляне стратегиите и стиловете на преподаване, които се прилагат в яслените групи, по посока равнопоставеното на педагогическия на здравно-профилактичния персонал и подобряване на методическите подходи;

3. Разработване на дейности, вкл. и самостоятелни, които да дават възможност за прилагане на компетентностния подход към всяко дете и осигуряване на достъп до различни ресурси чрез изграждане на подходяща учеща образователна среда;

4.Придобиване на базисно знание за особеностите на детето като индивидуалност, за промените, които настъпват в етапите на развитие, както и за възможностите на възпитателното взаимодействие по време на провеждане на различните дейности и проследяване цялостното развитие на всяко дете;

5.Създаване на образователни насоки за родителите и представителите на семейната общност за ефективно реализиране на възпитателните практики по посока отговорно родителско и общностно поведение.

МЕТОДИЧЕСКИ НАСОКИ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕТО НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ПРАКТИКА „УТРИННА ИСТОРИЯ“

При провеждането на педагогическата практика „Утринна история“ е препоръчително да се спазят две много важни методически изисквания, свързани с организацията и управлението на възпитателно-образователната среда и планирането на седмичните дейности5.

По време на организацията и управлението на възпитателно-образователната среда е необходимо да се осъществят следните 10 стъпки:

1. Предварително, при възможност, да се създаде „Стая на семейството“, където ще се провеждат срещите с родителите и представителите на семейната общност;
2. Предварително да се организират центрове и зони6 за дейности, с цел осигуряване свобода на децата за избор, като:

- Център „Наука“;
- Център „Семейство“;
- Център „Манипулативни игри и строителни блокчета“;
- Център „Изкуство“;
- Център „Библиотека“;
- Център „Музика“
- Център „Пясък и вода“;

- Зони за себеопознаване (огледала);
- Дейности на открито;
- Други

3. Предварително да се осигурят и разположат на определено място различни дидактически материали и други ресурси7, които да са подходящи за възрастта, като: книжки, природни материали-листа, шишарки, кестени, орехи, миди и др.; пластмасови капачки, бутилки, чаши и др.; дървени или пластмасови фигури с правилна и неправилна форма; екологични бои, различни видове хартия, различни видове играчки, едро габаритни мозайки, маркери, пастели, разноцветни обръчи и др. материали[8].

1.Предварително по подходящ начин да се информират родителите и представителите на семейната общност за организацията и управлението на образователното пространство на занималнята и да се потърси тяхното мнение за изграждане на място „Кои сме ние“, за да може то да се обогатява и развива със снимков материал, специални вещи и материали, малки възглавници, дрехи, обувки, шапки и др., необходими за изграждането на различните центрове за дейност;

2.Представяне по подходящ начин на родителите и представителите на семейната общност на основните програмни моменти и дейности, които се предвиждат през годината и търсене на обратна връзка за тяхното подобряване;

3.Предварително информиране, представяне за обсъждане и приемане на т. нар. Споразумение[9] за сътрудничество;

4.Представяне на идеи, свързани с провеждането на определени кампании за подобряване на образователното пространство;

5.Представяне на педагогическата практика „Утринна история“ като важно дидактическо средство за адаптация на детската личност, както в познавателен и социално-емоционален аспект;

6.Включване на родителите и представителите на семейната общност в дейности, които предполагат тяхното участие[10];

7.Подготовка на допълнителни ресурси (картини, мултимедийни слайдове, символи, разработване на ритуали, дидактически материали, флип-чарт, хартия А0, музикална уредба), необходими за провеждане на заплануваните дейности.

ЗАПЛАНУВАНИТЕ ДЕЙНОСТИ СА:

ЕСЕН

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Септември	*Добре дошли в ДГ „Зорница“*	I седмица	„Да се запознаем“	„Семейство“
		II седмица	„Моите играчки“	„Манипулативи“ и „Строителни блокчета“
		III седмица	„Пея и танцувам“	„Музика“
		IV седмица	„Обичам да играя“	„Дейности на открито“

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Октомври	*„Плодородна есен“*	I седмица	„Плодове и зеленчуци“	„Наука“, „Музика“
		II седмица	–„Шарени листа“ - събиране букет от листа	„Игри на открито“
		III седмица	„Плодове от пластелин“	„Изкуство“
		IV седмица	„Есенен празник с участие на родители“	„Дейности на открито“

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Ноември	*„Шарен листопад“*	I седмица	„Вятърко листи“	„Музика“)
		II седмица	„Промените през есента“	„Дейност на открито“
		III седмица	„Апликиране с листа“	„Изкуство“
		IV седмица	„Цветен отпечатък с пастели и боички“	„Наука“, „Изкуство“

ЗИМА

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Декември	*„Зима е“*	I седмица	„Сняг се сипе на парцали“	„Наука“
		II седмица	„Моите топли зимни дрешки“	„Семейство“
		III седмица	„Коледа“	„Семейство“, „Изкуство“
		IV седмица	„Сурва весела година“	„Семейство“, „Изкуство“

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Януари	*„Приказният свят на зимата“*	I седмица	„Зимни приказки“	„Семейство“ „Наука“
		II седмица	„Снежни игри“	„Дейности на открито“
		III седмица	„Къщичка под снега“	„Манипулатив и и строителни блокчета“
		IV седмица	„Приказните герои – наши приятели“	„Семейство“, „Изкуство“

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Февруари	*„Природата през зимата“*	I седмица	„Животните“	„Наука“
		II седмица	„Растенията“	„Наука“
		III седмица	„Водата“	„Наука“
		IV седмица	„Всичко се събужда“	„Дейности на открито“

ПРОЛЕТ

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Март	*„Пролетни празници“*	I седмица	„Посрещане на Баба Марта“	„Семейство“, „Изкуство“, център „Музика“
		II седмица	„С обич за мама – Благовещение/8 март“	„Семейство“, „Изкуство“, „Музика“
		III седмица	„Добре дошла пролет“	„Дейности на открито“, „Игри“, „Музика“
		IV седмица	„Празник на цветята“	„Наука“, „Музика“ „Дейности на открито“

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Април	*„Пролет здравей“*	I седмица	„Щъркел и лястовица“	„Наука“, „Музика“ „Дейности на открито“ „Изкуство“
		II седмица	„Цъфнало дърво“	„Дейности на открито“, „Изкуство“, „Манипулативно изкуство“ и „Огрaмотяване“
		III седмица	„Животните се събуждат“	„Дейности на открито“, „Наука“, „Музика“, „Манипулативни игри“
		IV седмица	„Времето през пролетта“	„Наука“, „Огрaмотяване“ „Дейности на открито“ „Пясък и вода“

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Май	*„При нас е весело“*	I седмица	„Великден“	„Семейство“, „Музика“, „Огрaмотяване“, „Изкуство“
		II седмица	„Цветя и пеперуди“	„Наука“, „Дейности на открито“, „Изкуство“, „Музика“
		III седмица	„На пътешествие с влак“	„Изкуство“, „Музика“
		IV седмица	–„Празник на детето“	„Семейство“, „Музика“, „Дейности на открито“

ЛЯТО

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Юни	*„Слънце, въздух и вода“*	I седмица	„Празник „Мама, татко и аз“	„Семейство“, „Музика“, „Дейности на открито “, „Наука“, „Изкуство“
		II седмица	„Пясъчни замъци, фигурки, хвърчила и вятър“	„Пясък и вода“, „Дейности на открито“, „Изкуство“, „Музика“
		III седмица	„Разходка с водните капки“	„Семейство“, „Пясък и вода“ „Наука“, „Дейности на открито“
		IV седмица	„Посрещане на лятото с баби и билки“	„Семейство“, „Наука“, „Музика“, „Манипулативни игри“

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Юли	*„Здравей лято“*	I седмица	„Забавление с вода“	„Пясък и вода, „Музика“, „Дейности на открито “
		II седмица	„Направа на книжни корабчета и пускане във вода“	„Пясък и вода“, „Дейности на открито“, „Манипулативни игри“, „Семейство“
		III седмица	„Две калинки, детелинки, трите пеперудки“	„Огрaмотяване“, „Наука“, „Дейности на открито“
		IV седмица	„Хвани топката“	„Дейности на открито“

Месец	Месечни теми	Седмица	Подтема	Център
Август	*„Весели игри“*	I седмица	„Време за море“	„Пясък и вода, „ Дейности на открито “
		II седмица	„Какво правят щъркелите и лястовичките през лятото“	„Наука“, „Семейство“
		III седмица	„Цветовете на дъгата след дъжда“	„Изкуство“, „Наука“
		IV седмица	„Летен празник“	„Семейство“, „Дейности на открито“, „Музика“

По време на апробирането на педагогическа практика „Утринна история“ ще се провежда периодична *оценка/самооценка,* относно ефективността на педагогическата практика с участието на учители и директори от включените в прилагане на модела предучилищни институции и експерти от РУО. Родители и представители на семейната общност ще бъдат включени в друг вид проучване, което ще изследва тяхната удовлетвореност относно успешната адаптация на постъпващите деца в детската градина и тяхното познавателно, емоционално и социално развитие.

Съобразно седмичното разписание по групи, медицинските специалисти сами изработват тематично разпределение по месеци и седмици като пределят темите за постигане на отделните компетентности като очаквани резултати от обучението, както и методите и формите за проследяване на постиженията на децата. Медицинските сестри на групи сами определят методите на педагогическо взаимодействие, съобразно интересите на децата и спецификата на образователната среда.
Приложение: Тематично разпределение за яслена група

V. МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Детската градина е заинтересована от педагогически компетентно сътрудничество със семейството. От съвременната детска градина се очаква не само да признае и приеме приоритета на семейството за възпитанието на децата, но и реално да го подкрепи и при реализацията на своите цели да използва помощта на родителите. Единството между детската градина и семейството е необходимо условие за пълноценното развитие на детето, защото:

- Семейството е най-естествената среда за развитие на детето. То се отличава с неповторимост на своя емоционален микроклимат, който няма еквивалент в

общественото възпитание

- Детската градина обаче има предимства, каквито семейството няма. Чрез различните дейности, общуване и разнообразна материална база тя благоприятства социалното, интелектуалното, нравствено-естетическото развитие на децата

Детската градина е инициативната страна във взаимодействието. Тя организира, насочва и координира действието на факторите от социално-педагогическата система, предлага и реализира образователното съдържание и формите на работа с родителите.

Отношенията между родители и учители се изграждат на основата на:

- Разбирателство
- Единомислие
- Непрекъснато общуване
- Взаимодействие в името на детето

Целенасочената съвместна дейност между детската градина и семейството осигурява единен подход в разкриването на обкръжаващия свят и разменя постоянна взаимна информация за цялостното развитие на детето, за неговите интереси, потребности и поведение, а детето получава най-необходимата и ценна подкрепа за пълноценно развитие.

- Привличането на родителите като партньори в дейностите по превенция и интервенция на тормоза и насилието е важна част от реализирането на цялостната политика на детската градина и важно условие за нейната ефективност.
- Повишаване доверието в образователната система.
- Осигуряване на социална, познавателна и специална подготовка, гарантираща комуникативна и действена компетентност на детето, чрез взаимодействие между детската градина и семейството.
- Постигане на споделена отговорност за разгръщане потенциала на всяко дете чрез равнопоставеност на семейството като уникална възпитателна среда и детската градина като специфичен образователен феномен.
- Създаване синхрон между семейството и детската градина за повишаване качеството на възпитание и обучение на децата от предучилищна възраст.
- Споделена отговорност за съхранението на детето и детството като ценност.
- Разпределяне на правата, задълженията и отговорностите между детската градина и семейството за постигане на стратегическите цели и приоритетите на политиката за учене през целия живот.
- Оптимизиране взаимодействието учител-дете–родител, с оглед на ранното откриване и коригиране на пропуски в поведението на децата.
- Детската градина да стане отворена система за провокиране на родителска активност и обогатяване на родителската теоретико-практическа компетентност и да се изгради система за поведенческо моделиране.
- Провокиране на родителите за идеи и мероприятия свързани с възпитанието и образованието на децата им в детската градина.
- Семейството активен участник при организиране и провеждането на празниците и откритите форми на работа и в създаване на позитивна среда за развитие на доверието и отговорността между детската градина и семейството.
- Стимулиране на стратегии за сътрудничество и прилагане на творчески подходи в социално педагогическата система” семейство-детска градина” с помощта на ПП „ Утринна приказка“ .
- Съдействие за активната ангажираност на родителите при обогатяване на материално-техническата база и опазване на имуществото на детската градина.

Положителен резултат от реализацията на Механизъм за взаимодействие между участниците в предучилищното образование може да бъде достигнат само при обединяването на семейството и детската градина в единно образователно пространство на основата на взаимодействие и сътрудничество между педагози и родители през целия период на предучилищното детство.

Основната цел на всички форми и видове взаимодействия с родителите е установяване на взаимно доверие и обединяване на усилията за развитието и възпитанието на децата. Сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите педагогически специалисти и родителите създават условия за постигане на целите по чл. 5 от Закона за предучилищното и училищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина.

Конкретни цели:

1. Обединяване на ресурсите и усилията между страните за осигуряване ефективно взаимодействие при работа с децата в детската градина.
2. Постигане на консенсус по всички цели и аспекти на дейностите в детската градина.
3. Изясняване и разпределяне на основните права и задължения, процедури и подходи на участниците в предучилищното образование в детската градина.
4. Повишаване на доверието в образователната система.
5. Активно участие на родителите за успешна адаптация и социализация на детето, както и в образованието на техните деца за подкрепа на личностното развитие на децата.
6. Създаване на условия за ранно детско развитие и подготовката на децата за училище.
7. Разбиране, подкрепа и споделена отговорност между детската градина и семейството, формиране на положително отношение към училището и мотивация за учене.
8. Съвместна работа за разбиране на ученето като ценност.

Стъпки за възвеждане на механизма за взаимодействие

- Отговорностите, описани в механизма се включват в длъжностните характеристики на педагогическите специалисти.
- Механизмът за взаимодействие се оповестява, чрез информационните табла на родителите
- Механизмът е част от стратегията, програмната система.

Предучилищното образование като процес на възпитание, социализация, обучение и отглеждане на децата се осъществява чрез взаимодействие между участниците в него:

1.Деца
2.Родители
3.Директор, учител и други педагогически специалисти
4.Обществен съвет
5.Община

РУО на МОН

Взаимодействието между участниците в предучилищното образование създава условия за постигане на целите на предучилищното образование, както и за формиране на положително отношение към детската градина и мотивация за учене.

Осигуряването на съвременно образование, което да подготви децата, с необходимите знания, стремежи, ценностни нагласи, като съхрани културната идентичност и духовна самобитност на отделните индивиди, определяме с изграждането и развитието на общочовешките ценности, на хуманизма, солидарността и миролюбието – основни принципи на човешкия прогрес. Социалната мисия обусловена от основните цели: да постави индивидуалността на детето в центъра на образователния процес. В търсене на нови форми на сътрудничество с родителите на децата и педагогическо взаимодействие с децата се гарантират възможностите за педагогическа свобода при

осъществяване на образователния и възпитателен процес и се създават ефективни условия за формиране и развитие на децата.
Екипността, партньорството между педагогическите екипи на всяка група и семействата, между педагогическия екип и директора е най-сигурната гаранция за качествена педагогическа дейност. Търсенето на сътрудничество на всички нива в детската градина е предпоставка за разчупване на старите, шаблонни и формални форми на взаимодействие.
Детската градина осъществява своята мисия организирано и целенасочено и посредством педагогическото взаимодействие между учителя /родителя, детето и детската общност. Сътрудничеството със семейството и обществените организации при работата екипите е ключов момент за единна стратегия при цялостното развитие на детето. Общуването между учителя и детето е творчески процес на взаимна промяна и познание -учителя като разкриваща се личност и детето като развиваща се личност. Детето изразява своята индивидуалност и на тази основа се социализира. От друга страна, то възпроизвежда и твори по свой начин нов опит - развива и изявява своята индивидуалност. Субект-субектните отношения обхващат от следните параметри:-възприемане на детето от учителя като ценност не само за обществото, но и за самия него;
- откриването на детската индивидуалност от учителя в общуването и на фона на вписването и в детската група;
- взаимодействията учител –дете; учител –детска група; учител –родител, чрез разнообразяване формите на общуване и дейност;
- осигуряване среда, която стимулира детето към активност и творчество;
- диалог между учителя и детето;
- създаване на умения за работа в екип;
- формиране и развиване на организаторски способности за по-добра реализация и висок социален статус;
- зачитане на значимостта на другия в общуването и утвърждаване самочувствието на детето;
- създаване на условия за самостоятелен избор на дейност;
- изграждане на умения за общуване в група, в която има както единодушие, така и различие и конфликти;
- изграждане на умения за приспособяване в различни условия, бърза адаптация в социална среда.
С помощта на учителя като пример за подражание и инициатор на детската активност, който търси връзка между интелектуалните и творческите възможности, се постигат положителни резултати в процесите на възприемане, изразяване и изобразяване, които са особено важни за цялостното психично развитие на детето. Когато децата притежават богати знания, умения и навици, както и способност активно да ги прилагат, те с желание се стремят към творческа изява.
Основни форми на взаимодействие учител –дете осигуряват условия за :
• Създаване на интерактивна образователна среда / фронтална, индивидуална и екипна работа/;
• Създаване на образователна среда за индивидуален процес на обучение;
• Създаване на образователна среда, която активизира познавателната, емоционалната и социалната активността детето;
• Създаване на индивидуална програма на детето;
• Създаване на образователна среда , стимулираща рефлексивното развитие / осъзнаване на знания и умения, изграждане на умения у децата за оценка и самооценка, изграждане на умения у децата за контрол и саморегулация на поведението.
• Създаване на образователна среда за действената активност на детето;

Родителите са участници и партньори в системата на предучилищното образование, аедно с децата, учителите и другите педагогически специалисти.

Форми на взаимодействие между детската градина и семейството:

- Индивидуални – разговор (среща) между учителя и родителя – първоначален и опознавателен, информативен, рутинен; консултация – по инициатива на учителя и по инициатива на родителя; съобщения – устни и писмени. Индивидуалните форми имат перманентен характер, прилагат се в зависимост от спецификата на конкретното семейство. Целта е установяване на доверителни взаимоотношения, взаимна обмяна на информация и определяне на обща стратегия спрямо конкретното дете- индивидуални консултации в удобно за двете страни време;

- Групови – родителски срещи, беседи, тренинги, дискусии, групи за подкрепа на родители (имат еднакви проблеми относно детското развитие, еднакви вярвания и модели на възпитание, имат нужда от развиване на собствените умения като родители, родители на надарени деца и пр.). Организират се в зависимост от предпочитанията на родителите и общността по проблеми в развитието на децата. Целта е повишаване равнището на груповата и индивидуалната компетентност относно дискутирания проблем. Създаването на сплотена група от родители и включването й в живота на групата допринася за реализирането на целите и задачите на детската градина.
- Присъствие и участие на родителите в процеса на предучилищното образование – Проектите ПП „ Утринна приказка“ и ПП „ Утринна история“ , открити практики, изложби, тренинг, тържества, празници, развлечения, състезания, ден на отворени врати;
- Стимулиране на стратегии за сътрудничество и прилагане на творчески подходи в социално педагогическата система” семейство-детска градина” с помощта на ПП „Утринна приказка“ и ПП „ Утринна история“
- Други форми за комуникация – сайт на детската градина, информационно табло за родители, дискусии, консултативен кабинет.
- Колективни – родителски събрания, срещи, консултации, лектории, открити дни в детската градина, празници, развлечения, екскурзии. Имат преднамерен характер. Целта е обогатяване представите на родителите относно развитието на детето в предучилищна възраст, провокиране на активност за промяна във възпитателните ориентири и практическата им реализация.
- Съдействие за активната ангажираност на родителите при обогатяване на материално-техническата база и опазване на имуществото на детската градина.

Положителен резултат от реализацията на Механизъм за взаимодействие между частниците в предучилищното образование може да бъде достигнат само при бединяването на семейството и детската градина в единно образователно пространство на новата на взаимодействие и сътрудничество между педагози и родители през целия ериод на предучилищното детство.

Основната цел на всички форми и видове взаимодействия с родителите е становяване на взаимно доверие и обединяване на усилията за развитието и възпитанието а децата. Сътрудничеството и взаимодействието между учителите, директорите и другите

едагогически специалисти и родителите създават условия за постигане на целите по чл. 5 т Закона за предучилищното и училищното образование, както и за формиране на оложително отношение към детската градина.

Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват чрез:

- индивидуални консултации в удобно за двете страни време;
- родителски срещи;
- присъствие и участие на родителите в процеса на предучилищното образование – **ПП „Утринна приказка“ и ПП „Утринна история“,** открити практики, изложби, тренинг, тържества, празници, развлечения, състезания, ден на отворени врати;
- други форми за комуникация – сайт на детската градина, информационно табло за родители, дискусии, консултативен кабинет.
- Тренинг с родители. Тренингът е интерактивна форма на комуникация, върху основата на диалогичното общуване между лектора (учителя) и участващите в тренинга (родителите). Опитът показва, че лекционната форма в нейния монологичен вариант може да повиши информираността на родителите по различни въпроси, но не предизвиква достатъчно мощен заряд, който да инициира, стимулира и регулира краткосрочна интензивна личностна промяна, така както се постига чрез тренинга. Родителите – участници в тренинга, могат да осъзнаят, да „разчупят” традиционните си убеждения и вярвания за домашното възпитание и взаимоотношенията между родители-деца, между хората; да овладеят нови социални умения, да променят ценностната си ориентация и да се обогатят с нови психолого-педагогически знания.

- Участие на родителите в процеса на предучилищното образование. **Какво е <u>Педагогическа Практика „Утринна приказка“</u>** - Деца и родители заедно започват деня в детската градина с четене на приказка; Взаимодействие учители – родители – деца в подкрепа и партньорство; Емпатия и разбиране тревогите и страховете на децата, родителите и учителите в периода на адаптация на децата при постъпване в детска градина; Осигуряване на среда, близка до семейната, в периода на преход от дома в детската градина. Каква е цената, която плащат родители, учители и деца при преживяването на тревога, докато дойде моментът, в който децата свикнат с новата среда и различните лица, от дома и близките? Отговорът е скрит в активното сътрудничество и взаимодействие между детската градина и семейството в модела на педагогическата практика **„Утринна приказка**“. Този преход е еднакво стресов както за детето, така и за семейството му и неминуемо рефлектира върху учителите в детската градина. И в двете страни е налице фрустрация по отношение на собственото им положение, роля и често това води до създаване на конфликти и проява на взаимно недоверие. Какво по-достъпно и успокояващо от това член на семейството да чете приказка сутрин в детската градина. Какво по-близко до семейната среда децата да се срещат ежедневно с представител на семейната общност, да взаимодействат заедно, да откриват заедно, да се чувстват сигурни заедно. Какво по-голямо равновесие от това представителите на семейната общност заедно с помощта и подкрепата на учителя да разказват приказки на своите деца, като достъпна образователна интервенция, осигуряваща прехода от света на всекидневието към сложността на живота. Именно този факт обяснява необходимостта за пренасянето на тази традиция в съвременната образователна среда на детската градина. Предпоставка за емоционалната адаптация и подкрепа на детето при постъпването в детската

градина е изграждането на подкрепяща, позитивна и безопасна образователна среда в занималнята - уютна, нестандартна, домашно-битова, различна. Която среда, да се изгражда постепенно и всекидневно да се допълва и обогатява съвместно с детето и семейството. Всекидневно ефективно сътрудничество и комуникация с представителите на семейната общност. Сигурната, безопасна, подкрепяща и учеща образователна среда се базира на загриженост, общуване, изграждане на взаимовръзки и учеща се общност. В основата на чиято реализация стой ролята на педагогическия специалист!

- Включването на родителите в живота на детето в детската група е друга изключително важна форма на сътрудничество между детската градина и семейството. Необходимо е да участват и в образователния процес провеждан в детската градина – чрез включването им в основната форма на работа на детския педагог- ситуацията. Всеки родител от групата е ценен с неговата личност и професионална реализация. Чрез словесен разказ, презентация или демонстрация по дадена тема близка до образователното съдържание, или чрез посещение на неговата месторабота – децата по-лесно могат да възприемат и осмислят интегрираните знания от съответните направления. Значението на включването на родителя има тристранен характер: за детето – защото чувства подкрепата и съпричастността на родителя към това, което е важно за него; за родителя – който може да види детето си в различна ежедневието ситуация; да общува с другите деца от групата и по този начин да обогати своите родителски умения; за детските учители в групата – за успешното постигането на целта на социализация, възпитание и образование на детето, чрез подкрепата получена от родителите. Сътрудничеството и взаимодействието между родителите и детската градина се осъществяват и всеки път, когато конкретна ситуация или поведение на детето го прави необходимо - чл. 208, ал.1 от ЗПУО. Родителите дължат почит и уважение на педагогическите специалисти, които от своя страна зачитат правата и достойнството на самите родители като участници и партньори в системата на предучилищното образование. - чл. 219, ал.2 и 3 от ЗПУО.

Учители и непедагогически персонал – наставничество, взаимен обмен на информация, вътрешна квалификация, екипност, консултации, открити врати и др.

Участие на родителите в процеса на предучилищното образование. **в <u>Педагогическа Практика „Утринна история“</u>**

По време на апробирането на педагогическа практика „Утринна история“ ще се провежда периодична *оценка/самооценка,* относно ефективността на педагогическата практика с участието на учители и директори от включените в прилагане на модела предучилищни институции и експерти от РУО. Родители и представители на семейната общност ще бъдат включени в друг вид проучване, което ще изследва тяхната удовлетвореност относно успешната адаптация на постъпващите деца в детската градина и тяхното познавателно, емоционално и социално развитие.

Очаквани резултати:

- Реализиране на ДОС в предучилищното образование;
- Емоционален комфорт и успешна адаптация на децата чрез Педагогическа практика **„Утринна приказка“,** ”вграждане” на детето чрез социализацията му в общността; чувство на общност към социалната среда;
- Използване на нови педагогически технологии;
- Промяна на мотивите и нагласите на педагогическия колектив;
- Утвърждаване конкурентноспособността на детската градина;
- Мобилност на мениджърските и управленски функции на директора;
- Отзивчивост на родителската общност;

VI. МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ПРЕДУЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Проследяването на резултатите от предучилищното образование на децата във всяка възрастова група се определят от учителя в съответствие с очакваните резултати от възпитанието, обучението и социализацията на децата за всяка възрастова група по образователни направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.
В подготвителните групи за училище (4–7-години) акцентът при проследяване на резултатите е да се проследи цялостното развитие на детската личност; придобиването на съвкупност от компетентности – знания, умения и отношения, необходими за успешно преминаване на детето към училищно образование. Проследяването на резултатите от постиженията на детето се осъществява от учителите на съответната група в началото и края на учебната годината.
За децата в първа група – в началото на учебната година се провежда обследване, чрез наблюдение на показателите за ранно детско развитие: здраве, физическо и двигателно развитие; езиково, познавателно, социално и емоционално развитие; активност, игра и учене. Показателите за проследяване на резултатите включват знанията, уменията и способностите проявени в процеса на предучилищното образование и очакваните резултати по образователните направления, като се акцентира и върху показатели свързани със социалното и емоционално развитие.
Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата. За целта е необходимо да се приеме единна, обща за цялата детска градина, матрица за описване на индивидуалните резултати на децата в групата. За тази цел е необходимо да се очертаят категорично различните умения на детето по отделните направления, които предлагаме да бъдат на три нива: справя се самостоятелно, справя се с насочващи въпроси и справя се помощ от учителя или друг специалист (музикален ръководител), като по този начин ще се диференцират постиженията на детето между първото и второ проследяване на резултатите от предучилищното образование.
Резултатите от постиженията по ДОС на детето, могат да се опишат по следната матрица:
В началото на учебната година В края на учебната година
Справя се самостоятелно при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……
Справя се с насочващи въпроси при решаване на познавателни задачи по образователни направления: ……
Справя се с помощ от учителя при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……

Справя се самостоятелно при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……
Справя се с насочващи въпроси при решаване на познавателни задачи по образователни направления: ……
Справя се с помощ от учителя при решаване на познавателни задачи по образователните направления: ……

Родителите се информират от учителите в групата за индивидуалните резултати на детето. Информацията, която получават, трябва да бъде позитивна обективна и насочваща чрез развиващата програма за по-нататъшната индивидуална работа с детето. Предложената развиваща програма има роля на целенасочено възпитателно взаимодействие към детето, което благоприятства, улеснява, компенсаторното или превантивно развитие на детето в съответната област и образователни направления.
Примерни стъпки за информация на родителя:
• Запознаване с постиженията на детето към момента на проследяването на резултатите, т.е. акцент върху силните страни на детето.
• Запознаване с трудностите на детето към момента на проследяването на резултатите; т.е. тези страни, които са в процес на развитие и изразени по-слабо;
• Напомняне за постепенното развитие на индивидуалността на детето и неговия потенциал, поради което не се сравнява с другите деца;
• Очертаване на перспективата на детското развитие, необходимостта от развиваща програма и предложението за такава, с оглед създаване на условия за ефективна среда за по-нататъшното детско развитие.
При запознаване с резултатите учителят трябва да подходи обективно, професионално, етично и толерантно към родителя.

Приложението може да бъде попълнено по същата матрица в която са отразени резултатите на детето в дневника.

Например:

	Постижения на детето
Образователни направления	детето. се справя *самостоятелно* със задачи от ядро……; *с насочващи* въпроси, когато трябва да ……..*с помощ от учителя* при……..
Следващи стъпки за развитие на детето в детската градина и у дома.	Необходима е подкрепа на родителите за развитие на …… Наложителна е консултация с логопед или друг специалист……

Проследяване на резултатите от предучилищното образование се провежда в началото (втората и третата учебна седмица) и (14 дни) преди края на учебната година.
Методи за проследяване на резултатите от предучилищното образование:
• **Наблюдение**

Основният метод за проследяване на постиженията на децата е включеното наблюдение. То е процес от целенасочено наблюдение на детското поведение в различни ситуации, в различни режимни моменти, в различни среди, по време на ежедневните занимания в продължение на цялата учебна година. Наблюдението е един от многото начини за събиране на информация относно функционирането на децата като цяло. Най-ефективно и информативно е наблюдението на детето в неговата естествената среда, която включва – неговият дом и детската група в които всяко дете се развива. Тази среда предоставя на детето широки възможности за ежедневна изява и проява на различните му знания, способности, начини на поведение, както и на неговите затруднения.

Детската градина е „сцената", на която децата играят и проявяват своите чувства, емоционални реакции, двигателни и езикови способности, творческа дейност, отношението към другите деца в групата и по този начин изразяват своите типични черти от характера си. Наблюдението на детето в естествената му среда има много предимства за него: детето се намира в позната и защитена среда, в която е адаптирано и привикнало да се занимава с ежедневни дейности. Чувства се свободно, сигурно и значимо в резултат на което може да разкрие (пред наблюдаващия, своите силни страни, знания и умения, наред с ограниченията си и затрудненията си. Събраната информация от наблюденията служи за основа при тълкуването на резултатите от развитието и извеждането на съответни изводи и насоки следващия възрастов период.

Цели на наблюдението:

С помощта на информацията, получена чрез наблюдението учителя постига следните цели:

1. Опознава индивидуално развитие на децата чрез установяване на техните характерни възрастови и индивидуални особености: нужди, способности, обноски, ограничения и затруднения.
2. Планира индивидуална програма за развитие на детето през учебната година, която е насочена към детския потенциал и затруднения.
3. Проследява настъпилите промени при децата през учебната годината.
4. Периодично уведомява родителите за функционирането на детето в детската градина.

Видове наблюдения: Наблюдение, в което учителят не участва.

Задачата при този вид наблюдение е учителят само и единствено да наблюдава и проучва автентичността на детето в обичайните естествени условия и действия в детската група, без да се включва в разговор с него или да се намесва по някакъв начин в ситуацията /играта/ общуването, който би могъл да повлияе върху неговото поведение.

Силни страни на наблюдението: спомага за деликатно регистриране на спонтанното и автентично поведение на детето и взаимодействията му с околната и социална среда, без то да усеща, че е център на наблюдение.

Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя по време на наблюдението.

Наблюдение, в което учителят е участник (включено наблюдение)

Задача при този вид наблюдение е учителят – наблюдател да участва в дейностите на детето. Например: даване на разяснения; задаване на насочващи въпроси; използване езика на тялото; подготвяне на обстановката за извършване на дадена дейност; съучастник в играта на детето; поощряване на другите деца да се сближат с наблюдаваното дете и др.

Силни страни на наблюдението: помощ от учителя, която може да доведе до по-високи резултати. Слаба страна на наблюдението е субективизма на учителя при наблюдение поведението на детето и регистриране на резултатите.

- **Познавателна задача**

Задачите, които са използвани за установяване на резултатите по седемте образователни направления през учебната година са два вида:

Задачите със структуриран отговор, които се използват за проследяване на възприемането на знанията, тяхното разбиране и приложението им. Смята се, че този вид задачи имат по-висока степен на обективност, което от своя страна допринася за надеждността на измерването на резултатите от развитието.

Задачи със свободен отвор се използват при установяване на изпълнителски умения – пеене, свирене, рисуване, моделиране, конструиране – при които се проследява тяхното изпълнение и анализира крайният резултат, който във всички случаи ще бъде уникален за всяко дете.

- **Продукти от дейността на децата**

По време на цялостния престой на детето в детската градина, чрез активното му участие в различни видове дейности, то създава различни по характер продукти (фантастични разкази, игри, рисунки, апликации, конструктивни и хартиени модели, пластилинови фигури и форми, и др.). Част от тези произведения могат да се съхраняват в хартиен вариант – в Портфолиото на детето, други – да бъдат документирани чрез видео и снимки и поставени в портфолиото . Те имат изключителна стойност при проследяване на резултатите от образователния процес, документирайки развитието, креативността и успеваемостта на детето.

- **Социометрични методи**

Всяка детска група има свой специфичен облик, който е повлиян от взаимоотношенията между децата вътре в групата и от подходите на детските учители. Социометрията описва и анализира социалните взаимоотношения и структура в групи с помощта на социограма или социоматрица.

Форми за проследяване на резултатите и постиженията от предучилищното образование.

Портфолио. В хода на предучилищното образование постиженията на детето се отразяват в детско портфолио, което е своеобразен запис на детското развитие от първа възрастова група и продължава до края на подготвителна група. От латински буквалния превод означава „носещ листа хартия". Портфолио – буквално означава "запис". Когато става въпрос за детско портфолио, имаме предвид "запис" на етапите от процеса на адаптиране, игра и учене, както и постиженията по различните образователни направления. Портфолиото онагледява етапите през които преминава детето, прави ги "видими" и помага на детския учител да направи съответни изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето, и по този начин може да подпомогне и родителя. За разлика от другите методи за оценяване, които дават информация за моментното състояние, портфолиото отразява развитието на детето, като процес. За да се постигне този ефект, материалите включени в портфолиото трябва да бъдат събирани по време на целия престой на детето в детската градина.

Цел на портфолиото: Хронологично и автентично проследяване на резултатите от социализацията, възпитанието и обучението на детето в детската градина При създаване на портфолиото учителят съблюдава следните принципи и подходи: Личностен и индивидуален подход, автентичност, хронологичност, активност, интерактивност и комуникация, прозрачност, креативност и успеваемост.

Основни характеристики на детското портфолио:

- Да се анализират, обобщят и систематизират резултатите от дейностите на детето.
- Да се оценят обективно детските постижения.
- Да се уважи и стимулира неповторимостта у всяко дете.
- Да се планира по-нататъшната програма за личностното развитие на детето.

Според носителят на информация портфолиото може да бъде: хартиено или електронно портфолио. В портфолиото се включва всичко, което показва хронологично уникалността и индивидуалността в развитието на детето; резултати от постиженията по

седемте образователни направления: български език и литература, математика, околен свят, изобразително изкуство, музика, конструиране и технологии и физическа култура.
Портфолиото е набор от подбрани и подредени материали, снимки (на предмети, продукти от различните дейности – моделиране, конструиране, игри и т.н.); резултати от дидактични задачи; участие в тържества (снимки и дискове); протоколи от наблюдение; чек листове, които отразяват постигнатите конкретни резултати в развитието и обучението. В детското портфолио се поставят грамоти и отличия, получени от участия в състезания и конкурси.

Информацията и материалите се подреждат в следните три раздела на портфолиото:

Първи раздел: Обща информация за детето

Представянето на детето, включва следната примерна информация:

- Календарна възраст на която детето постъпва в детската градина.
- Семейството и семейна среда.
- Особености при адаптация към нови условия; Как е преминал процесът на адаптиране към детската градина и живота в групата.
- Особености, напредък и затруднения в областите: здравното, физическото и двигателно развитие; социално, емоционално, познавателно, езиково и комуникативно развитие.
- Особености, успехи и затруднения при учене, игри и активности.
- Изявени интереси и способности.
- Приятели, занимания и игри и др.
- Дейности и интереси извън детската градина.

Ако учителят не разполага с информация, не е необходимо да я описва. Описанието е автентичен разказ на детето, в който е включено само това, което учителят е регистрирал чрез обективни научни методи.

Втори раздел: Резултатите от постиженията на детето в процеса на социализация, възпитание и обучение на детето в детската градина.

Трети раздел: Обобщение за готовността на детето за училище. Препоръки за насърчаване и мотивиране на детето за дейности стимулиращи личностното, емоционално и социално развитие.

Представянето на всички материали е хронологично, от първа до подготвителна група за училище. Към всеки раздел може да има приложение в което да се добавят: материали, доказателства отзиви и оценки (от музикален ръководител; ръководители на допълнителните дейности, провеждани в детската градина, колеги от други групи), грамоти и отличия и др. **Всички събрани материали в портфолиото трябва да бъдат датирани и подписани от учителите в групата.**

Външно оформяне на портфолиото: В индивидуална папка се поставя съдържанието на портфолиото. Всеки раздел на портфолиото се поставя в отделен пластмасов джоб или плик – в който се събират съответните материали. За по-красиво оформление, всеки раздел – може да бъда в различен цвят. По този начин по-лесно ще се откриват отделните раздели. В трета и четвърта подготвителни групи е желателно детето да участва във външното оформление на своето портфолио. Може да нарисува или направи колаж на тема: „Автопортрета", „Моята група", „Моето семейство", „любимите ми герои" и т.н.

Изискванията към учителя при събиране и създаване на детското портфолио:

•Да прояви обективност при събиране и рецензиране на материалите в портфолиото.
•Да включва всичко, което смята, че е полезно и необходимо за детето, за да уважи неговата личност, достойнство.
•Да открива промяната и динамиката в развитието на детето чрез получените резултати.
•Да открива потенциала на детето.

•Да разпознава затрудненията на детето.
•Да насърчава детето и родителите в процеса на промяна на детското развитие.
И така, чрез портфолиото се документира процесът на развитие и учене, различните нива през които преминава детето, както и постиженията в различните образователни направления. Портфолиото онагледява тези нива, прави ги ”видими” и помага да се направят изводи и препоръки относно по-нататъшното личностно развитие на детето.
В края на предучилищното образование портфолиото се предава на родителите. С оглед индивидуалните особености в развитието и постижения на детето в предучилищна възраст, които са отразени в неговото портфолио – е желателно родителят да запознае началния учител с портфолиото на детето си. По този начин се осигурява приемственост и продължаващо взаимодействие между родителите и новата образователна институция – училището. А по отношение на детето – да се намали тревожността и стреса при предстоящата му адаптация в новата училищна среда.

Установяване на готовност на детето за училище.

Готовността на детето за училище да се отчита по пет показателя: физическо, познавателно, езиково, социално и емоционално развитие на детето. За всеки показател се приписват критерии, за да може да бъде отчетен. Отчитането на показателите за установяване на училищна готовност се извършва чрез двете форми – портфолио и протоколи за наблюдение. Установяването на училищна готовност се извършва 14-дневен срок преди края на учебното време. Резултатите се вписват в удостоверение издадено от детската градина. Резултатите за родителя се оформят в самостоятелна бланка за информация за резултатите от предучилищното образование.

Критерии	Показатели	Форма на отчитане
Физическо развитие	Очакваните резултати по образователно направление Физическа култура. Подвижни игри. Детски спорт	Медицински картон Портфолио. Индивидуален протокол
Познавателно развитие	Очакваните резултати по образователни направления: Математика; Околен свят; конструиране и технологии.	Портфолио Индивидуален протокол
Езиково развитие	Очакваните резултати по образователно направление по Български език и литература. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол
Социално развитие	Очакваните резултати по образователни направления: математика, околен свят, конструиране и технологии. Игри. Самостоятелна дейност на детето.	Портфолио Индивидуален протокол
Емоционално развитие	Очакваните резултати по образователни направления: музика,	Портфолио Индивидуален протокол

	изобразително изкуство, околен свят. Игри.	

Национални Програми и Проекти:

- НП „ Без свободен час“ Модул „ Без свободен час в детската градина“.
- Проект за кандидатстване за предоставяне на средства за подпомагане на физическото възпитание и спорта за 2025 г.
- Национална програма „Квалификация“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“,
- Национална програма „Оптимизиране на вътрешната структура на персонала“
- НП „ Хубаво и в детската градина“
- Емоционален комфорт и успешна адаптация на децата чрез прилагане на Педагогическа Практика „ Утринна приказка“
- Пилотиране на Педагогическа Практика „ Утринна история“ Прилагане на като дейностен психолого-педагогически и методически практико-приложен модел за съвместна работа на педагогически и медицински специалисти в детската ясла
- Проект BG05SFPR001-1.003-0001 „Силен старт“, финансиран от Програма „Образование“ 2021-2027, съфинансирана от Европейския съюз.
- Програма ЕРАЗЪМ + Проект – 2024-1-BG01-KA122- SCH -000210998 „ Съвременни подходи в обучението на децата в предучилищна възраст“

Настоящата Програмна система е част от Стратегията за развитие на детската градина/училището и е одобрена от Обществения съвет (Протокол № 7/13. 09.2024 г.), приета е с Решение взето с Протокол № 10/ 13. 09. 2024 г. на заседание на Педагогическия съвет, утвърдена е със Заповед № РД-08-22 /16. 09. 2024 г. на директора и е задължителна за спазване от всички педагогически специалисти.